

Elävä Kainuu

Vuosiraportti – toimintakertomus 2019

Elävä Kainuu Leader ry

Elävä Kainuu

2019
13.2.2020

(Elävä Kainuu Leader ry:n vuosiraportti on kirjoitettu palvelemaan sekä toimintakertomuksena vuosikokoukselle ja sidosryhmille että vuosiraporttina maa- ja metsätalousministeriölle).

o. TOIMINTA-AJATUS

Elävä Kainuun Leader sääntöjensä mukaisesti kannustaa maaseudun asukkaita yhteistyöhön alueensa kehittämiseksi, parantaa asukkaiden henkistä ja taloudellista hyvinvointia, edistää toimia toiminta-alueensa elinvoiman hyväksi, sekä lisää maaseudun kehittämiseen liittyvää osaamista ja kokemusten vaihtoa eri maaseutualueiden välillä, kaupunki- ja kv-yhteistyö mukaan lukien.

1. STRATEGIAN TOTEUTTAMINEN VUONNA 2019

1.1. Strategian tavoitteiden toteumatilanne

Analyysi Leader-ryhmän paikallisen kehittämisstrategian tavoitteiden toteumatilanteesta kokonaisuudessaan. Miten menneen vuoden aikana kunkin tavoitteen kohdalla on edetty ja mikä on tavoitteiden toteumatilanne kumulatiivisesti ohjelmakauden alusta lähtien?

Elävä Kainuu Leader ry:n strategian kehittymisen kannalta vuosi 2019 oli haasteellinen mm. lomautusten vuoksi; jalkautuminen ja muu näkyminen on pienen toimintarahnan ryhmien yleinen ongelma. Omia aktivointitilaisuuksia ei pidetty, mutta oltiin kuitenkin mukana tärkeimmissä kumppanien järjestämässä tilaisuuksissa; todettiin, että panostus omiin tilaisuuksiin on liian iso verrattuna saantoon. Yhteisesti järjestetyt tilaisuudet saavat paremmin näkyvyyttä, ja myös osallistujia enemmän. Olemme osallistuneet yritysten aktivointitilaisuuksiin, mutta myös kylien kehittämiseen tähtäviin tilaisuuksiin (esim. Kuhmon Puurobaarit, Suomussalmen kyläparlamentti jne.). Yrittäjille järjestetyt tilaisuudet ovat tärkeitä ohjelman jättämien korjaamiseksi. Tätä palveli myös vuoden 2019 Vekkari-lehti esimerkeillään. Yhteydenottoja tuli hyvin, ja tukihakemuksiakin tasaisesti Leader-hallituksen käsittelyyn. Leader-hallitus on tehnyt tarkkaa työtä ja tarvittaessa tehnyt myös useita kielteisiä päätöksiä esim. kesäkuun 2019 kokouksessa.

Hallinnon työt ovat todella ottaneet aikansa; lopultakin vuonna 2019 pystyttiin aloittamaan päättyneiden hankkeiden lopettamisprosessi Hyrrä-järjestelmässä, ja sen myötä myös päätettävien tarkastus, indikaattoritietojen päivittäminen ja korjaus sekä paperisten muutospäätösten takautuvat tallennukset ovat todella raskaasti työllistäneet hankeneuvojaa. Hän on tehnyt tätä työtä hanke- ja maksatusneuvonnan ohella. Hankeneuvoja hoitaa myös Elävä Kainuu Leaderin taloushallinnon.

Toiminnanjohtaja on vastannut pääasiassa hakijoiden neuvonnasta, viestinnästä ja raportoinnista, sekä strategian mukaisista Kuhmo-lähipäivistä. Syksyllä toiminnanjohtaja oli paljon lomilla tulevaa eläköitymistä ennakoiden (vältetään vanhojen lomien siirto keväälle 2020), mikä myös kuormitti hankeneuvojaa entisestään.

Päättyneille hankkeille toteutettiin kesällä 2019 ja tammikuussa 2020 kysely. Kyselyllä saadaan tietoa omasta toiminnastamme, mutta ne ovat tärkeitä myös seurantatietojen saamiseksi omiin mittareihin. Vastausprosentti oli 83. Kyselyjä jatketaan lähettämällä linkki lomakkeeseen aina hankkeen päättymisen jälkeen.

TAULUKKO 1: Keskeisimmät omat ”Kaveria ei jätetä” -strategian mittarit. Virallisen päätöksen saaneiden hankkeiden mukainen tilanne 31.12.2019. Lähde: oma seuranta. (kumul. seuranta).

Nuorten osallistuminen ja osallisuus Tavoite:	Nuoriin kohd. hankkeet (nuoret oina ja tekijöinä): 20	Hankkeisiin osallistuvat nuoret (nuoret kohderyhmänä): 500	Analyyysiä tavoitteiden toteutumisesta
Toteuma 31.12.2019	53	2889	Nuoriin kohdistuvia hankkeita on tuettu yli tavoitetason, myös osallistujamäärät hankkeisiin on ylitetty. Nuorten osallistaminen on haasteellista, sillä harvaan asutulla maaseudulla nuoria on vähänlaisesti. Asiakaskyselyssä tuli myös kommentteja, että aikuiset ovat haasteellisempia saada mukaan hankkeisiin, nuoret innostuvat helpommin.
Yhteistyön lisääntyminen Tavoite:	Yht.työtä sisältävät hankkeet: 50	Hakijalle uusia yht.työtahoja sisältävät hankkeet: 20	
Toteuma 31.12.2019	64	11	80 % alueemme hankkeista toteutetaan laajalla yhteistyöllä. Uusien yht.työtahojen määrä on kartoitettu päättyneiltä hankkeilta omalla kyselyllä 7/19. Yhteistyö-tavoite ohjelmakaudelle on ylitetty. Hakijoita rohkaistaan ”poikkiteollisuuteen” suunnitteluvaiheessa ja ennakkoluulottomaan yhteistyöhön.
Innovatiivisuus Tavoite:	Uudet yritysideoita; uudet tai sovelletut toimintatavat tai tuotantotavat; uudet tai jatkokehitetyt tuotteet ja/tai palvelut: 60 hanketta		
Toteuma 31.12.2019		52	Innovatiivisuus on yksi hallituksen valintakriteereistä. Innovatiivisen hankkeen tulee saada väh. 1,5 pistettä. Paikallinen kehittäminen edistää uusien asioiden oppimista ja hyödyntämistä.

Uusien aloittavien yritysten määrä (tavoite: 22, toteuma 31.12.2019: 21) sekä säilytettyjen ja uusien työpaikkojen määrä (tavoite yht. 100) tulee tarkentumaan/kasvamaan yrityshankkeiden päättymisen myötä. Ryhmä on linjannut vuoden 2020 rahoituskehysten 50 %:sesti ja lisäkehysten 70%:sesti yritysten ja yritysryhmien tukemiseen. Säilytettyjen työpaikkojen tavoite on haasteellinen, koska EKL strategiansa mukaisesti tukee aloittavia tai mikroyrityksiä.

Hankkeissa on tehty 18238 (lähde:Hyrrä) tuntia talkootyötä – tavoite ohjelmakaudelle on 20 000 tuntia. 4638 tuntia on tavoitetason ylittävää talkootyötä (tavoite 2000 tuntia).

Järjestettyihin tapahtumiin rahoitetuissa hankkeissa on osallistunut 12683, tavoitteena ohjelmakaudelle on 25 000. Uusista tai parannetuista palveluista tai paremmasta infrastruktuurin hyötyneiden asukkaiden määrässä on tavoite 30 000 ylitetty yli tuplasti, noin 88 000 (toiminta-alueen väkiluku on noin 30 000, joten useat hankkeet hyödyttävät samaa kohderyhmää). Hankkeiden toteutukseen on osallistunut 454 organisaatiota (tavoite 400). Uusia tuotteita ja/tai

Elävä Kainuu

2019
13.2.2020

palveluita hankkeissa on syntynyt 129 kappaletta (yritystuissa 21 ja hankkeissa 108, tavoite 100). Lisäksi uusia matkailutuotteita tai -palveluita on toteutunut 218.

Yleishyödylliset hankkeet tekevät toiminta-alueen asukkaiden viihtyvyyden, hyvinvoinnin sekä alueen elinvoiman kannalta merkittävää ja laajavaikutteista työtä, mutta harvaan asutulla maaseudulla toimivat ja toimintaansa kehittävät yritykset varmistavat palvelujen pelaamisen muillekin.

1.2. Strategian toteuttaminen ja rahoitetut hankkeet

Yhteenveto rahoitetuista hankkeista ja toiminnasta strategian painopisteittäin
Saapuneiden hanke- ja yritystukihakemusten määrä ja Leader-ryhmän kiintiöstä myönnetyn rahoituksen määrä strategian painopisteittäin (vuosi + kumulatiivinen); tarkoitetaan ELY-keskuksen päätöksen saaneita hankkeita

Elävä Kainuu Leader ry:n käsittelyyn tuli vuonna 2019 yhteensä 32 hakemusta, sekä 2 siirtokehushakemusta. Lisäksi valmistelussa on parikymmentä keskeneräistä tai idea-asteella olevaa hakemusta.

TAULUKKO 2: Myönnetyn Leader-rahoituksen (julkisen tuen) jakautuminen kehittämissstrategian painopisteisiin. Virallisen päätöksen mukainen tilanne/yritys- ja hanketuet. Ei sisällä toimintarahaa. (tilanne 31.12.2019).

PAINOPISTE	vuosi 2019	2014 – 2019 kumulat.	2014-2020 tavoite	% kumul. (suluissa v. 2018 tilanne)	Tavoite %
VIHREÄ VOIMA	119 797,- (Y=2 + H=2)	847.422,35,- (Y=15 + H=12 + 2 tuensirtoa)	712.250,-	32 (32 %)	25 %
SINISIÄ AJATUKSIA	171 039,- (Y = 4 + H=3)	1.041.954,- (Y=25 + H=20)	1.424.500,-	40 (44 %)	50 %
KÄSI-KYNKÄSSÄ	221 503,- (H=6)	737.115,- (Y=1 + H=17 + 2 tuensirtoa)	712.250,-	28 (24 %)	25 %
yhteensä	515.340,- 17 virall.p.	2.626.492,- (94 kpl)	2.849.000,-	100	100

Y = tuettujen yritysten lukumäärä, H = rahoitettujen hankkeiden lukumäärä)
Lisäkehysten jakaumaa seurataan samalla suhteella, kuin ohjelmakaudelle on tavoitteeksi asetettu.

Toiminta Maaseuturahaston rahoituksella ELYn kautta ELY-keskuksen kiintiöstä

Elävä Kainuu Leader ry:llä ei ole ELY-keskuksen kiintiöstä rahoitettuja hankkeita.

Toiminta rakennerahastojen ja meri- ja kalatalousrahaston rahoituksella

Euroopan maaseudun
kehittämisen maatalousrahasto:
Eurooppa investoi maaseutualueisiin

Elävä Kainuu Leader ry
Markkinatie 1, 88600 Sotkamo
www.kainuuleader.fi toimisto@kainuuleader.fi

Elävä Kainuu Leader ry:n koko toiminta-alue, 5 vesistörikasta kuntaa, kuuluu Kainuun ja Koillismaan kalaleader-ohjelmaan. Toiminta-alueen kunnat maksavat suoraan hallinnoijalle, Oulujärvi Leaderille vuosittaisen, sitoumusten mukaisen kuntarahan.

Taulukko 3: Kalaleader-tuen jakautuminen v. 2019

	eu	valtio	kunta	Muu julk.	Yksit.	yhteensä
HYRYNSALMI	12 139,71 €	17 469,34 €	- €	- €	40 147,56 €	69 756,61 €
KUHMO	31 442,19 €	41 961,81 €	3 284,28 €	- €	89 557,78 €	166 246,06 €
SOTKAMO	8 654,57 €	12 454,14 €	- €	- €	22 816,79 €	43 925,50 €
SUOMUSSALMI	163 488,41 €	213 962,70 €	2 420,00 €	11 989,00 €	496 477,95 €	888 338,06 €

Kalaleader-ohjelma on tärkeä lisä toiminta-alueelle, tuloksena on myös uusia ammattikalastajia aloittanut. Tällä ohjelmakaudella toteutettava strategia tukee kalataloustoimintaa Kainuussa, Koillismaalla ja Pyhäjärven alueella. Kalastusmatkailu ei kuulu tuen piiriin.

Toiminta muulla rahoituksella

Elävä Kainuu Leader ry on käyttänyt Leader-ohjelmasta ylikertyvää kuntarahaosuutta Rojekti-nuorisohankkeiden rahoittamiseen vuodesta 2018 alkaen. 12-29 -vuotiaille nuorille suunnatun rahoituksen tavoitteena on ollut mm. lisätä nuorten osallisuutta, oma-aloitteisuutta, aktiivisuutta sekä tietotaitoa projektirahoituksen hakemisesta ja hankkeiden hallinnoinnista. Kaikki saapuneet hakemukset on käsitellyt paikallisista nuorista koostuva Rojekti-ryhmä. Ryhmä on arvioinut hakemukset kokonaisvaltaisesti sekä erillisten valintakriteerien mukaisesti Kyllä/Ei -periaatteella ja tehnyt esitykset rahoitettavista rojekteista EKL:n hallitukselle, joka on tehnyt niistä lopulliset päätökset. Rojektit ovat olleet joko yleishyödyllisiä (rahoitetuista 4 kpl) tai ns. harjoitusyrityskokeiluja (rahoitetuista 5 kpl).

Rahoitushakuun on saapunut 2018-2019 11 hakemusta (v. 2019 näistä 5 kpl), joista 9 (v. 2019 4 kpl) on saanut myönteisen rahoituspäätöksen. 15 000 euron suuruisesta kehyksestä on loppumaksatusten jälkeen käytetty vasta vajaa 5 000 euroa. Vaikka rojektit eivät olekaan olleet taloudellisesti kovin suuria, on niillä ollut suuri merkitys toteuttajilleen – ja monille se ensimmäinen kosketuspinta hankerahoitusmaailmaan. Toiminnalla on osallistettu yhteensä 27 nuorta paikalliseen kehittämistyöhön.

Kaikki saapuneet hakemukset ovat tulleet kevään jättöön, mikä kertoo siitä, että nuorilla on ennen kaikkea kesäisin aikaa toteuttaa omia ideoitaan. Toisaalta haasteena on ollut EKL:n omien resurssien pienuus (lähinnä ajallinen, koska rahoituksen koordinoitua ja Rojekti-ryhmän organisointia on hoidettu ns. OTO:na) suhteessa tiedotuksen ja aktivoinnin tarpeeseen sekä nuorten sparraamiseksi hakemusten laadinnassa. Keskeistä onkin nuorten saama paikallinen ”aikuisapu” (4H:t, kuntien nuorisotoimet jne.) rahoituksen hakemisessa ja rojektien hallinnoinnissa. Alaikäisten hakijoiden osalta rahoituksen saamisen edellytyksenä on täysi-ikäinen vastuuikäinen, mikä onkin usein luontevasti löytynyt em. tahoista tai omista

harrastusyhteyksistä. Lisätietoa rahoituksesta ja rahoitetuista rojekteista löytyy osoitteesta www.kainuuleader.fi/rojeki.

Esimerkkejä hyvistä raportointivuonna rahoitetuista hankkeista (perustelu, millä valintakriteereillä hyviä)

Elävä Kainuu Leader ry:n toiminta-alue on haasteellinen monille yrittäjälle. Ilman verkottumista ja sähköisten apuvälineiden käyttöönottoa yritysten saavutettavuus, myynti, jää vähäiseksi ja toiminta lyhytaikaiseksi. Hienoina esimerkkeinä mainittakoon seuraavat, Leader-tuella vuonna 2019 alkuun autetut naisten perustamat kuhmolaiset yritykset:

Desantra ja Sanninco ovat äidin ja tyttären omat yritykset, jotka tekevät sekä perustamistuessa että päivittäisessä toiminnassaan tiivistä yhteistyötä. Molemmat hyödyntävät kainuulaista luontoa sekä materiaaleissaan että markkinoinnissaan. Molemmilla on tuote- ja pakkaussuunnittelussa erittäin tärkeää kestävän kehityksen periaatteet. Heillä on yhteinen kauppaliike Kuhmossa, mutta omat erilliset verkkokaupat.

Molempien yritysten hakemuksista nousivat esiin aiotun toiminnan innovatiivisuus, idearikkaus, samoin yhteistyö ja toistensa toimien ja osaamisen täydentäminen. Samoin molempien liiketoiminnassa korostuu vahvasti valintakriteeristön paikallisuus, sekä kestävän kehityksen periaatteet, mm. kierrätys- ja ylijäämämateriaalien käyttö.

<https://www.sanninco.fi/>

<https://www.desantra.fi/>

EkaKoira-yrityksen (markkinointinimi HauSport) omistaja on lähtenyt rohkeasti hakemaan kansainvälistä yhteistyötä erittäin kilpaillulla alalla, koiranruokamarkkinoilla. Oma koiranruokabrändi auttaa erottumaan. Ekakoira käyttää markkinoinnissaan vahvasti some-työkaluja ja kouluttautuu tähän perustamistuella.

EkaKoiran tuen myöntämiselle tärkein kriteeri oli tarvelähtöisyys - Kuhmossa oli tullut esille sekä metsästäjiltä että koiranomistajilta tarve omaan paikalliseen liikkeeseen. Kuhmossa suurin osa metsistä on valtionmetsiä, mikä lisää myös metsästysmatkailua, joten osa asiakkaista tulee muualta. Myös paikallisuus, ja vahva yhteistyöverkosto korostuivat kriteereissä.

<https://www.hausport.fi/>

Hankkeista mainittakoon Hyrynsalmen kunnan hallinnoima yritysryhmähanke ERÄILYSTÄ ELINVOIMAA. Yritysryhmähankkeessa keskitytään ohjelmanpalveluiden tuotteistamiseen sekä markkinoinnin ja myynnin kehittämiseen. Yhteisiä toimenpiteitä ovat ohjelmanpalveluiden tuotteistaminen, matkatoimisto- ja matkanjärjestäjäyhteistyön kehittäminen, matkailutuotteen esittelymateriaalit ja markkinointikampanjan rakentaminen sekä toiminnan organisointi vuosikellon avulla. Yrityskohtaisten toimenpiteiden kautta kehitetään yritysten verkkonäkyvyyttä ja suunnitellaan markkinoinnin työkalut ristiin markkinointiin soveltuviksi ja yritysten oman palvelumyynnin tarpeisiin. Yritysryhmähankkeeseen osallistuu viisi yritystä, joista kaksi on Hyrynsalmelta, kaksi Suomussalmelta ja yksi Kokkolasta. Hankearvioinnissa korostuivat täydentävyys, yhteistyö, tarvelähtöisyys, sekä paikallisuus.

Kuvaus teemahankkeista (jos on)

Euroopan maaseudun
kehittämisen maatalousrahasto:
Eurooppa investoi maaseutualueisiin

Elävä Kainuu Leader ry
Markkinatie 1, 88600 Sotkamo
www.kainuuleader.fi toimisto@kainuuleader.fi

Elävä Kainuu

2019
13.2.2020

Elävä Kainuu Leader ry:llä ei ole ollut toteutuksessa teemahankkeita vuonna 2019, henkilöresurssien vähyyden vuoksi.

Leader-ryhmän rahoittamien hankkeiden yhteys valtakunnallisiin hankkeisiin ja koordinaatiohankkeisiin. Onko ryhmä rahoittanut meneillään olevien koordinaatiohankkeiden ja valtakunnallisten hankkeiden teemoihin liittyviä hankkeita? Paikallisten ja valtakunnallisten hankkeiden synergiaedut ja konkreettinen yhteistyö.

Maaseutumatkailu hyötyy Leader-toiminnasta selkeästi eniten. Valtakunnallisista hankkeista eniten yhteistyötä on tehty GreenCare - ja Rural Finland -hankkeiden kanssa. EKL osallistuu resurssiensa mukaan näiden hankkeiden toimintaan, sekä toimittaa alueensa toimijoille edelleen heitä hyödyttävää materiaalia tai tietoa tilaisuuksista. Elävä Kainuu on myös rahoittanut yhden kyläverkkohankkeen, mikä liittyy ja edistää Laajakaista kaikille - valtakunnallista hanketta. EKL:n edustaja on osallistunut Kainuun Liiton hallinnoiman laajakaista-hankkeen ohjausryhmään. Suurin osa EKL:n tukemista yrityksistä, osa myös hankkeista liittyy matkailuun. Maaseudun palveluiden kehittäminen auttaa myös matkailijoita, puhumattakaan vapaa-aika ja matkailuinvestoinneista, tai kulttuuri- ja luonnonperintöä tukevista hankkeista. Ohjelmakaudella on matkailuun liittyviä uusia tuotteita ja palveluita syntynyt alueelle 218 (lähde:Hyrrä).

1.3. Rahoitettujen hankkeiden vaikutukset

Yhteenvedo ja esimerkkejä päättyneiden hankkeiden vaikutuksista, peilaten strategian tavoitteisiin

TAULUKKO 4: Ohjelmakauden toteutumaa 31.12.2019 mennessä. Lähde: yritysten ja hankkeiden seurantatiedot Hyrrässä

Yritystuet: 41 kpl. Tavoite: 45 kpl	Yhteistyö- toimenpiteen hankkeet: (ent. elinkeinojen kehittämishankkeet)	Hanketuet (pl. yhteistyöhankkeet): 45 kpl yleishyödyllistä kehittämis- tai investointihanketta
23 yritystoimenpidettä päättynyt, lisäksi 1 tuetuista päättyi konkurssiin ja 1 perui jo myönnetyn tuen. Työpaikkakehitys (tilanne päättyneiden hankkeiden tiedoista): 9 uutta työpaikkaa (tavoite 30) 4 säilytettyä työpaikkaa (tavoite 70)	3 yritysyhmähanketta ja 1 elinkeinojen kehittämishanke, joissa mukana 42 yritystä ja 28 muuta toimijaa. Kehitetty 108 uutta tuotetta/menetelmää. Synnytetty/kehitetty 21 uutta palvelua. Syntynyt 1 uusi yritys.	Hankkeista on päättynyt 34. Hankkeissa työllistetty 11,8 htv (lopetetut hankkeet). Hankkeiden tuloksena on alkanut kaksi uutta yhdistystä: Kainuun Korpinaiset ry sekä Launch Pad Finland ry. Päättyneissä hankkeissa on tehty 46 ympäristöä parantavaa toimenpidettä (tavoite 35). Päättyneissä hankkeissa on rakennettu/kunnos-tettu/varustettu 46 rakennusta/rakennelmaa (tavoite 70). Hankkeissa on laadittu tai päivitetty 14 suunnitelmaa (tavoite 70)

--	--	--

Yritystukien toteutumien (poislukien liikevaihtotavoitteet) tulevat paranemaan lähelle tavoitettaan, koska ne raportoidaan vasta loppumaksun yhteydessä. Ylläesitetyn taulukon lisäksi EKL osarahoittaa kahta alueiden välistä yritysryhmähanketta, joissa on mukana 3 alueen yritystä. Sekä hankkeita että yritysten toimenpiteitä päättyy suuri määrä vuoden 2020 aikana.

2. Leader-ryhmän oma toiminta ja laatutyö

Aktivointi-, viestintä-, koulutus- ja muut toimenpiteet strategian toteutumisen edistämiseksi (eriteltyinä toimintarahalla ja muulla rahoituksella tehdyt toimet)

Yhdistys ei ole tehnyt aktivointia muulla kuin toimintarahalla.

TAULUKKO 5: Osallistuminen muiden järjestämiin tilaisuuksiin vuonna 2019

2019			OSALLISTUJAT		
			MIEHET	NAISET	YHTEENSÄ
19.3.	Kuhmon kylien puurobaari, Leader-pöytä	Kuhmo, kaup.talon yläkerta	10	16	26
26.3.	Yritystuki-info	Hyrnsalmi, Ukkohalla	3	4	7
28.3.	Yritystuki-info	Suomussalmi, Seurahuone	8	5	13
8.5.	Yritystuki-info	Ristijärvi, kunnantalo	8	9	17
15.4.	Yritystuki-info	Kuhmo, valtuustosali	15	14	29
14.5.	Miten kainuu kohtaa ilmastonmuutoksen - uutta elinvoimaa muuttuvissa olosuhteissa /Kainuun Liitto	Kaukametsä, Leihusali	15	15	30
3.6.	Yrittäjien aamukahvitilaisuus (yritystuet)	Suomussalmi, Seurahuone	7	8	15
20.8.	Sadonkorjuuilta, Leader-tukiesitys	Sotkamo, Sapson Helmi	11	6	17
26.9.	Ssalmen kyläparlamentti	Suomussalmi, Näätäla	20	20	40
18.11.	Ssalmen järjestöilta	Suomussalmi, valtuustosali	10	10	20
21.11.	EU-rahoitusinfo (ei varsinaista Leader-esitystä)	Kajaani, Biorex	15	35	50
		V. 2019 YHTEENSÄ	122	142	264

Elävä Kainuu Leader ry ei järjestänyt omia info- tms. tilaisuuksia vuonna 2019 lähinnä pienten työaikaresurssien vuoksi, myös niiden tarpeellisuus on kyseenalainen; yhdessä järjestetyillä tilaisuuksilla on parempi näkyvyys ja vetovoima. Toiminnanjohtaja järjesti Kuhmon kaupungintalolla, strategian mukaisesti, kunkin kuukauden ensimmäisenä maanantaina ns. Kuhmo-päivän, jolloin hakijat ja tuen tiedustelijat pääsivät kasvitusten miettimään ideoitaan.

Elävä Kainuu

2019
13.2.2020

Kahdeksassa järjestetyssä Kuhmo-päivässä kävi vuonna 2019 yht. 30 henkeä (uusien asiakkaita 40 %). Kuhmo-päivät jatkuvat keväällä 2020.

Paikallislehdet ovat tärkein painettu media Elävä Kainuulle - maakunnassa, missä ei ole yhteistä ohjelmaviestintähanketta. Lehdet julkaisevat mielellään uutisia hankkeista ja Leader-toiminnasta, vuodelta 2019 saimme talteen 33 lehdistöleikettä. Kaikki paikallislehtemme (Kuhmolainen, Sotkamolehti, Ylä-Kainuu) ilmestyvät kaksi kertaa viikossa.

Yhdistyksen kotisivua on päivitetty tarvittaessa uusilla tiedoilla. Yhdistyksen sivuilla kävi vuonna 2019 yht. 9161 kiinnostunutta. Koko kauden tavoite on ylitetty noin 5000 kävijällä.

Toimiston henkilökunnan saavutettavuutta face-to-face-tapaamisiin on Ruokaviraston pyynnöstä tarkistettu, ja tapaamisajat on päivitetty kotisivun yhteystietoihin.

Sosiaalinen media on Leader-konseptiin edullinen tapa viestiä toiminnasta. Elävä Kainuun Facebook-tilillä oli 31.12.2019 413 tykkääjää ja twitterissä 448 seuraajaa (some-tavoite ohjelmakaudelle 800). Säännöllinen päivittäminen a.o. tilin yleisölle sopivalla ja tarpeellisella tiedolla pitää some-tilit elossa.

Kuvaus ja arvio Leader-ryhmän omasta toiminnasta: mitkä ovat edellisen vuoden onnistumiset ja missä on parannettavaa? Esim: Missä määrin ja miten työ edisti toimintavuonna uudistumista, innovatiivisuutta ja oppimista? Millaisia uusia yhteistyön avauksia Leader-ryhmä teki ja missä määrin maaseudun kehittämistyöhön saatiin mukaan uusia tahoja ja ihmisiä? Missä määrin toiminnassa oli mukana ja saatiin mukaan uusia nuoria (alle 29-vuotaita)?

Elävä Kainuu Leader on pienen toimintarahaa, pienten resurssien Leader-ryhmä, jonka toiminta-alue on yksi Suomen suurimmista. Tästä huolimatta hanketoiminnassa on saatu paljon näkyvää aikaan; vuonna 2019 uusien hakijoiden määrä oli 65 % hakijoista. Päättäneille hankkeille tehtiin kysely, jolla saimme tietoa toiminnastamme sekä tuloksia omiin indikaattoreihimme. Yhteistyö ProYritys Kainuu II-hankkeen kanssa yritysneuvonnassa on lisääntynyt ja näkyy hakemusten laadussa. Oppiminen: Videoneuvottelutoiminto (Videovisit) on testattu ja otettu käyttöön; myös hallituskokouksia on pidetty videoteitse, samoin asiakasneuvontaa. Myös henkilöstö pitää yhteyttä pääasiassa videoteitse pitkän välimatkan vuoksi.

Omasta rahoituskehiksestä rahoitetut hankkeet lopetettiin v 2019: 1. Paikallinen Woman the Hunter Kainuu -hanke, 2. Kansainvälinen Woman the Hunter on Wheels and Wings -hanke sekä 3. Move It! Yhdistysten pienet liikuttavat teot -teemahanke.

Marraskuussa 2019 käynnistetyssä **Vapaista verkostoista puhtia paikalliseen kehittämiseen** -hankkeessa aktivoidaan kansalaisia sekä eri toimijatahoja osallistumaan paikalliseen kehittämiseen verkostoitumista hyödyntäen.

Tarkoituksena on hakea ratkaisuja ja kehittää toimintatapoja kansalaisten tarpeista/ideoista lähtien. Tavoitteena on muodostaa Sotkamoon, Kuhmoon, Ristijärvelle, Hyrynsalmelle ja Suomussalmelle kaikille toimijoille avoimia vapaita verkostoja, joiden toimintaan voi osallistua myös alueen ulkopuolelta. **Verkostot toimivat jonkun itse tärkeäksi kokemansa kehittämishaasteen/ongelman ratkaisemiseksi tai ihan vain jonkun itselleen tärkeän asian edistämiseksi.** Myös jo olemassa olevat verkostot voivat lähteä mukaan toimintaan.

Euroopan maaseudun
kehittämisen maatalousrahasto:
Eurooppa investoi maaseutualueisiin

Elävä Kainuu Leader ry
Markkinatie 1, 88600 Sotkamo
www.kainuuleader.fi toimisto@kainuuleader.fi

Hanke käynnistyi marraskuussa 2019, jolloin Eeva-Liisa Kemppainen aloitti työnsä osa-aikaisena (50% työajalla) hankevetäjänä. Loppuvuonna 2019 käynnistettiin yhteistyö toiminta-alueen kuntien kanssa, laadittiin hankkeen viestintästrategia ja tarkempi aikataulutus, täsmennettiin hankesuunnitelmaa sekä käynnistettiin konkreettisten toimenpiteiden valmistelu kuntalaiskyselyn ja työpajojen osalta. Lisäksi kartoitettiin olemassa olevia verkostoja ja benchmarkattiin hyviä käytäntöjä muualta (esim. Mansikka ry:n Kirkonkylät palvelukeskuksina – hanke). Hankkeesta on viestitty Elävä Kainuu Leaderin www-sivustolla sekä paikallislehdissä.

Nuoria on aktivoitu resurssien puitteissa vuodesta 2018 lähtien hakemaan ylikertyvällä kuntarahalla toteutettuja nuorten Rojekti-hankkeita, joita on rahoitukseen saatu yhteensä 9 kappaletta (hakemuksia 18-19 yhteensä 11 kpl).

Uusia hallitusjäsenien myötä hallituksen toiminta muuttuu ajan mukaisemmaksi; mm kokeillaan uusia alustoja aineistojen välittämiseen ja etsitään keinoja hallituskokousten lyhentämiseksi. Myös videokokouksia on kokeiltu lyhyen asialistan kokouksiin. Vuosikokous valitsi keväällä 2019 kahdeksan uutta hallitusjäsentä.

Kuvaus laatukäsikirjan toteuttamisesta, vertaisauditoinnista, oppimissuunnitelman toteuttamisesta, mahdollisista johdon katselmuksista, henkilöstön kehittämisestä ja käydyistä ELY-Leader-keskusteluista ja mahdollisista muista kehittämistoimista. Esim: Mitä kehitettävää ryhmän toiminnassa on tunnistettu? Mihin toimenpiteisiin on ryhdytty? Miten toiminta on kehittynyt ja mitä on opittu? Mihin seuraavaksi panostetaan?

EKL kirjoittaa uutta toimintakäsikirjaa (toimintojen kuvausta), mutta työ on vielä kesken. Yksi itsearviointi tehtiin v 2019, samoin kysely lopetetuille hankkeille.

ELY-keskuksen kanssa käydään vuosittain sekä EKL-ELY-keskustelut että ELY-Kainuun Leader-ryhmät -keskustelut (marras-joulukuussa tehty 2019). Hallituksen puheenjohtaja pitää vuosittain työntekijöiden kanssa kehityskeskustelut, mikä on hyväksi havaittu käytäntö. Palaverit ovat hyvä tilannekatsaus tärkeimmän verkoston toiminnasta. Syksyn palaverissa ei sovittu mitään erikoista; tärkein asia oli uudelle ohjelmakaudelle varautuminen alueellisesti yhdessä, yhteisissä tilaisuuksissa.

3. LEADER-RYHMÄ ALUEENSA KEHITTÄJÄNÄ

Mitä muutoksia aluekehittämisen toimintaympäristössä ja verkostoissa on raportointivuonna tapahtunut? Miten Leader-ryhmän rooli alueella on raportointivuoden aikana kehittynyt?

Kuvaus aluekehittämisen kokonaisuudesta ja yhteistyöverkostoista alueella ja Leader-ryhmän osallistumisesta alueen kehittämiseen ja yhteistyöverkostoihin.

Mitään varsinaisia muutoksia ei ole Kainuussa aluekehittämisen toimintaympäristössä ja verkostoissa tapahtunut, kuitenkin yritysten parissa toimivien kehittäjien ja rahoittajien yhteinen verkosto on vahvistunut ja vakiintunut. Yrityspalvelut-tiimi kokoontuu säännöllisesti ELYn yrityskehittäjien koolle kutsumana, EKL osallistuu verkoston kokouksiin yleensä etäyhteyksillä. EKL osallistuu myös maaseuturyhmän vuosittaisiin kokouksiin, sekä Kainuun liiton kv-kokouksiin. EKL on ollut kutsuttuna laajakaista-hankkeiden ja ProYritysII Kainuu -hankkeen ohjausryhmissä.

Elävä Kainuu

2019
13.2.2020

Elävä Kainuun aloittama uusi, paikallisesti hyvin näkyvä hanke, Vapaista verkostoista puhtia paikalliseen kehittämiseen, vahvistaa EKL:n roolia alueensa kehittäjänä, kuntiensä rinnalla kulkijana.

Leader-ryhmän merkitys ja lisäarvo alueensa kehittäjänä perustuen ryhmän omaan arvioon. Mikäli mahdollista, voi aineistona käyttää myös kyselyjä ja selvityksiä, joiden perusteella ryhmän merkitystä ja lisäarvoa voidaan arvioida myös alueen muiden toimijoiden näkökulmasta.

Vuonna 2019 tehdyn asiakaskyselyn yhteydessä kartoitettiin myös mielipiteitä Elävä Kainuu Leaderin toiminnasta. Kysely tehtiin päättyneille hankkeille. Yhteenvetona tästä voi todeta, että neuvonta sekä aloitus- että toteutusvaiheessa on tärkeää. Leader-tukea hakevat ”ei ammattihakijat”, joten neuvonnan tarpeellisuus korostuu. Maaseudun kehittäminen ei onnistu ilman Leaderia; pienetkin teot vahvistavat elinvoimaisuutta, kun niitä tehdään riittävästi. Neuvonnan laatu, asiakkaan tietotason mukainen neuvonta korostuu; sopivasti empaattinen, avoin, monipuolisen osaamisen omaava ja varsinkin kuunteleva asiakaspalvelija sopii Leader-toimintaan. Palautteen perusteella EKL on alueelle sopiva toimija, jonka toimintaa arvostetaan.

EKL:n toiminta pisteinä (25 vastausta):

A. arvio toiminnasta hakuvaiheessa (1-5):4,28

B. arvio toiminnasta hankkeen toteutusaikana (asteikko 1 -5):4,32

4. TAVOITTEET SEURAAVALLE VUODELLE

Mitkä ovat toiminnan keskeiset tavoitteet ja painopisteet vuonna 2020 strategian tavoitteiden saavuttamiseksi?

Vuonna 2020 jatketaan sidosryhmäyhteistyöllä yritysten aktivointia ja tukemista, mutta vaikuttavia, strategian mukaisia hankkeita aktivoidaan ja tuetaan yhtä lailla. Hallituksen linjauksen mukaisesti kokonaisrahoituksesta noin 57 % korvaa merkitään yritystukiin (yrityskohtaiset tuet ja yritysryhmähankkeet) ja loput 43 % hanketukiin. Näiden toteutumisesta seurataan omalla myöntökehysseurannalla. EKL:n toiminnassa tulee muutoksia, sillä toiminnanjohtaja eläköityy 1.7. lähtien, joten töiden uudelleen organisointiin varaudutaan kevästä 2020 lähtien.

Keskeisenä tavoitteena on Leader-toiminnan jatkumisen varmistaminen sekä vahvalla kunta- ja muulla yhteistyöllä että strategian mukaisella toiminnalla.

Ensisijaisesti pyritään aktivoimaan yritystukia ja yritysryhmähankkeita strategian työpaikkatavoitteiden saavuttamiseksi sekä ennen kaikkea yleisesti elinvoiman ja työllisyyden vahvistamiseksi sekä yritysryhmäyhteistyön ja verkostoitumisen lisääntymiseksi toiminta-alueella.

Painopisteiden jättämät otetaan huomioon hankkeiden valinnassa rahoitukseen, siinä määrin kuin se on mahdollista.

Toimintakäsikirja tehdään valmiiksi ja varmistetaan se, että hallinnon ja toiminnan laadussa saavutetaan sellainen taso kauden päättyessä ja uudelle siirryttäessä, että hallinnon osalta Elävä Kainuu Leaderin toiminta sujuu jatkossa jouhevasti.

Analyysi toimintaympäristön muutoksesta ja siitä mahdollisesti johtuvat tarpeet suunnata strategian toteuttamista

Euroopan maaseudun
kehittämisen maatalousrahasto:
Eurooppa investoi maaseutualueisiin

Elävä Kainuu Leader ry
Markkinatie 1, 88600 Sotkamo
www.kainuuleader.fi toimisto@kainuuleader.fi

Elävä Kainuu

2019
13.2.2020

Toimintaympäristössä ei ole tapahtunut niin merkittäviä muutoksia, että se aiheuttaisi muutoksia Leader-strategian toteuttamiseen. Iso muutos parin viime vuoden aikana on tapahtunut Kainuussa: lähes kaikki toiminta-alueen kunnat kärsivät tällä hetkellä työvoimapulasta ja se voi estää yritysten kehittämistä, ja tämä taas voi heijastua Leader-tukihakemusten määrään. Vaikkakin Kainuussa on edelleen työttömyyttä, työvoiman kohdaanto-ongelmat ovat todella suuret.

Erilaiset uudet työn muodot tarvitsevat mm. toimivia etäyhteyksiä (uudelleen kouluttautuminen, etätö, monipaikkainen työ), tässä Leader voi olla siloittamassa tietä – hyvät ja toimivat digitaaliset verkot tuovat kunnille kilpailukykyä, mutta ne eivät rakennu ellei ihmisiä ja toimijoita aktivoita ottamaan kuituja ja rakentamaan niitä yhdessä.

Kuhmon valinta Unescon kirjallisuuskaupungiksi voi myös tuoda uusia avauksia hankerintamalle, mutta tähän toimintaan liittyvien hankkeiden tukeminen ei edellytä strategiamuutoksia.

Elävä Kainuu Leaderin strategisia painopisteitä ei kuitenkaan ole tarvetta enää uudelleen suunnata tälle ohjelmakaudelle. Hankkeita rahoitetaan voimassaolevan strategian tavoitteiden mukaisesti.

5. YHDISTYS JA SEN RESURSSIT

Mahdolliset sääntömuutokset

Elävä Kainuu Leader ry:n vuonna 2018 prh:ssa hyväksytyt uudet säännöt otettiin käyttöön kevään 2019 vuosikokouksessa.

Jäsenistö (ml. jäsenmaksun maksaneiden jäsenten määrä) ja jäsenistöön kohdistuva toiminta

Elävä Kainuu Leader ry:llä oli 31.12.2019 yht. 99 jäsentä, joista maksamattomia oli 16. (tavoite: 120 henkilöjäsentä ja 20 yhteisöjäsentä). Yhdistyksen jäsenmaksu jäsenille on 20 e (liittymisvuona 10 e) ja organisaatiolle 40 e.

Jäsenistölle lähetetään muutamia erillisiä sähköpostitiedotteita vuosittain, sekä jäsentiedote 1-2/v. Vuosikokous järjestettiin Sotkamossa Tipasojalla. Vuosikokoukseen osallistui 17, joista 3 ei-jäsentä.

TAULUKKO 6: Hallituksen kokoonpano ja toiminta v. 2019

#	pvm	kokouspaikka	a	b	c	d	e	f
1/2019	27.2.2019	Hyrnsalmi, kunnantalo	5	1	5	2	1	1
2/2019	27.- 29.3.2019	Sähköpostikokous	8	0	0	0	0	1
3/2019	17.4.2019	Suomussalmi, kunnantalo	6	1	6	0	1	2
4/2019	12.6.2019	Kuhmo, Sinisukka	7	1	4	6	0	2
5/2019	2.9.2019	Videokokous	8	1	0	0	0	0
6/2019	18.9.2019	Sotkamo, virastotalo	9	0	5	1	1	0
7/2019	23.10.2019	Hyrnsalmi, Hyryn Helmi	10	0	0	0	2	0

8/2019		Sähköpostikokous	9	0	0	0	0	0
9/2019	27.11.2019	Ristijärvi, Marttala	7	1	5	0	0	0
yht			69	5	25	9	5	6

a)hall.jäs	b)varajäs	c)hyväksytyt	d)hylätty	e) pöydälle	f)muutuskäsittely
------------	-----------	--------------	-----------	-------------	-------------------

Hallitus kokoontui 9 kertaa, ja oli päätösvaltainen jokaisessa kokouksessaan. Hallitus teki 9 hylkäävää päätöstä, 26 % käsittelyistä hakemuksista.

Vuosikokous kokoontuu sääntöjen mukaan toukokuun loppuun mennessä. Se myös valitsee uudet hallitusjäsenet erovuorossa olevien tai eroa hakeneiden tilalle. Hallitukseen 2019-2020 kuuluvat seuraavat henkilöt:

varsinaiset jäsenet

Jonna Herva, Ristijärvi
Kati Rita, Ristijärvi
Tarja Lukkari, Sotkamo
Mira Heikkinen, Ristijärvi
Alpo Heikkinen, Suomussalmi
Matti Pesonen, Kuhmo
Taisto Keränen, Hyrynsalmi
Matti Pääkkönen, Kuhmo
Keijo Mulari, Suomussalmi
Kalle Hoppula, puheenjohtaja

varajäsenet:

Leena Heikura-Tolonen, Hyrynsalmi
Jari Lindeman, Sotkamo
Philip Donner, Kuhmo
-
Antti Jokela, Kuhmo
Riitta Kähkönen, Kuhmo
Oiva Jansson, Ristijärvi
Hannu Korhonen, Sotkamo
Ella Mustakangas, Sotkamo

kolmikanta:

(A)
(A)
(A)
(Y)
(Y)
(Y)
(J)
(J)
(J)
(Y)

Henkilöstö

Vuonna 2019 EKL:ssä työskenteli kaksi kokoaikaista työntekijää sekä 1.11. alkaen yksi henkilö 50 %:lla työajalla. Toimintavuonna toteutettiin taloussyistä lomautuksia molemmille vakituisille työntekijöille yhteensä 5 viikon verran sopeuttaen ne ajankohdallisesti siten, että vaikutukset asiakaspalveluun ja muuhun toimintaan olisivat mahdollisimman pienet. Yhteensä henkilötöyvuosia (lomautusajat huomioitu työaika vähentävästi) kertyi 1,87, josta yli 90 % kohdistui toimintaraha-hankkeelle.

Henkilöstön keskimääräinen lukumäärä tilikaudella	2,16 *
Tilikauden aikana maksetut palkat (ilman sivukuluja)	76 630,45 €
Tilikauden aikana maksetut palkkiot	6 425,00 €

* osa-aikaisuus muutettu tarkastelussa kokoaikaiseksi työsuhteeksi (2 kk)

Taloustilanne

Yhdistyksen talousarvion voidaan katsoa toteutuneen suuruusluokaltaan kohtuullisen hyvin tilinpäätöksen ollessa 1 477,63 € ylijäämäinen (talousarviossa ajateltiin tehtävän nollatulos). Eri hankkeille/ kustannuspaikoille on kohdistettu osuus yhteisistä kuluista (mm. palkat, vuokrat, puhelinkulut tms.) toteutuneen työajan mukaisessa suhteessa ja ao. toimintojen suorat kulut aiheuttamisperiaatteen mukaisesti.

Elävä Kainuu2019
13.2.2020

	<u>2019</u>	<u>2018</u>
Kokonaistuotot	119 207,59 €	169 069,27 €
Kokonaiskulut	117 729,96 €	167 025,03 €
Ylijäämä	1 477,63 €	2 044,24 €

EKL:n maksuvalmius on ollut koko ohjelmakauden ajan hyvä ja jatkui samanlaisena myös 2019. Tämä mahdollistaa omien hankkeiden järkevän yhteensovittamisen ja maksatustahdin talouden näkökulmasta. Loppuvuodesta saatu päätös toimintarahaa lisäkehystä helpottaa merkittävästi yhdistyksen taloutta ja siten koko toimintaa turvaten resurssien riittävyyden ohjelmakauden loppuun saakka arviolta vähintään n. 1,5 HTV:n kokonaistyöaikapanoksena. Alkaneella tilikaudella yhdistyksen toimintaan ja talouteen vaikuttaa mm. nykyisen toiminnanjohtajan eläköityminen sekä siihen liittyvät rekrytointiasiat ja muut mahdolliset muutokset.

Sotkamossa 13.2.2020

Kalle Hoppula,
Puheenjohtaja

Pirjo Heikkinen,
toiminnanjohtaja

